Nro 32.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 22 KWIETNIA V. S. 1814. ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

S. Peterzburg dnia 11go Kwietnia v. s.

Stolica tuteysza napełniona iest radością z powodu odebraney w przeszłą środę, to iest dnia 8go b. m. wiadomości z *Królewca* o zaięciu *Paryża* przez woyska Sprzymierzone. Do *Królewca* przyszło to doniesienie z *Berlina* i zawiera: że wspaniały Nasz Monarcha na czele walecznych swoich i woysk Sprzymierzonych wszedł do Stolicy Francyi dnia 19go (31) Marca. Ważny ten wypadek był skutkiem zwycięstwa otrzymanego dnia 18go (30) Marca przy *Monmartre* pod murami *Paryża* nad Marszałkami *Marmont i Morthier*. Mieszkańcy *Paryża* przypięli wszyscy białe kokardy. Jenerał Infanteryi *Saken* mianowany Gubernatorem Stolicy Francuskiey. Gwardye rozłożonę w mieście, a woyska w okolicach. Oczekuiemy tu co moment gońca, który nam przyniesie urzędowe wiadomości o szczegółach tego wypadku. (*z Pocz. Półn.*)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

Berlin dnia 17go Kwietnia n. s.

Wyiątek z listu Podpółkownika *v. Thile* Adjutanta N. Króla Pruskiego, datowanego w *Paryżu*, dnia 7go Kwietnia n. s.

„ Tey nocy przyszło Urzędowe Oświadczenie „ Napoleona Bonapartego, że się wyrzeka tronu, i „ poddaie się, bez wyiątku, wszelkim warunkom Mocarstw Sprzymierzonych. Marszałkowie tu przybyli — Armia Francuzka, od dnia dzisieyszego „ iuż nasza Sprzymierzona, ma bydź rozłożona na „ kwatery, i iest gotowa wykonać przysięgę nowemu Rządowi. Xiążęta domu Burbonów są w tych „ dniach tu oczekiwani.

(Podpisano) *v. Thile.*

Wielce iest dla nas rzeczą radośną, iż możemy mieszkańcom tuteyszym udzielić nowiny o tym tak ważnym wypadku. Berlin dnia 17go Kwietnia 1814.

Naywyższy Rząd Woienny Krajów między Elbą i Odrą.

(Podpisano) *v. L' Estocq. v. Bülow.*

(*z Gaz. Berlin.*)

Koblenz dnia 10go Kwietnia n. s. o piątey godzinie w wieczór.

Przez Sztafetę z *Treviru* odebraliśmy następną wiadomość: „ W tym momencie grom dział oznaymuie, że twierdza Francuska *Luxemburg* poddała się woyskom Sprzymierzonym. (*z Gaz. Berlin.*)

Gazeta, *Dostrzegacz Austryacki*, zawiera pod artykułem ze *Stutgardu* następne urzędowe doniesienie Wirtemberskie o ostatnich wypadkach woiennych:

„ Do Wielkiego zwycięstwa pod *Fere Champenoise* przyłożył się znacznie korpus Wirtemberski, a osobliwie iego artyllerya i kawalerya. — Wieczorem po bitwie korpus ten obozował w okolicy *Cosroy*, a nazaiutz 26go przez *Sezanne* wyruszył do *la Ferte* — 27go obozował pod *Villeneuve la Lionne*. — 28go wyruszył do *Couvilly*, a 29go przeszedłszy *Marnę* pod *Meaux*, tegoż dnia stanął w *Annet*.

„ Armia nieprzyiacielska dnia 30go Marca, złożona z korpusów Marszałków *Marmonta*, *Morthiera* i *Victora*, i z kawaleryi Xięcia *Padwy* od 30 do 40,000 ludzi wynosząca, i wzmocniona 25,000 gwardyi Narodowey Paryskiey była attakowana przez armią Sprzymierzoną. — Nieprzyiaciel pomiędzy *Marną* i *Sekwaną* zaymował mieysca *St. Maure*, *Charenton* las *Wincenski*, wzgórki *Montlouis*, *Bellevile i Romainville*, tudzież *Pantin*, *Auberville*, *St. Denis i Monmartre*. — Korpus Jenerała *Raiewskiego* uderzył na nieprzyiaciela pod *Romainville*, i rzucił go aż do *Belleville*, gdzie mimo nayżywszey i pełney rozpaczy obrony, Francuzi iednak męstwu woysk Sprzymierzonych ustąpić musieli. — Tymczasem korpus Wirtemberski opanował wzgórki *Nogent* nad *Marną*. Brygada *Stokmayera*, która odebrała rozkaz oczyścić las *Wincenski*, uderzyła na stanowisko nieprzyiacielskie pod St. *Maure*, bronione przez mocny oddział piechoty i kawaleryi i przez iedną bateryą. Po zaciętey bitwie stanowisko to zdobytém zostało, gdzieśmy zabrali 7 dział, 2 wozy ammunicyine, i opanowali St. *Maure*. — W tymże czasie brygada *Hohenlohe* postąpiła ku *Charenton*, gdzie mimo nayzaciętszego odporu nieprzyiaciela, wraz z przybyłym na pomoc batalionem grenadyerów Austryackich, zdobyła wieś i most obwarowany na *Marnie*. Tu nieprzyiaciel 6 dział utracił. — Jeden z regimentów Wirtemberskich piechoty opasał ściśle zamek *Vincennes*; i spodziewano się, że ta twierdza podda się przez kapitulacyą.

„ Tymczasem kiedy korpus Wirtemberski z taką pomyślnością działał, Feldmarszałek *Blücher* wydarł nieprzyiacielowi *Auberville i Villette*, i osadził *Monmartre*. Jenerał *Raiewski* opanował stanowisko *Belleville*, i obadwa te korpusy weszły aż na przedmieście *Paryża*.

„ Trofeami dnia tego było 80 dział i trzy chorągwie, i od tego momentu los *Paryża* został rozstrzygnięty.

„ Pierwéy ieszcze Kommendant tey Stolicy Jenerał *Hullin* wysłał był Parlamentarza; potym ukazało się trzech Parlamentarzów od Marszałków *Marmonta i Morthiera*, którzy ofiarowali kapitulacyą pod warunkiem, aby natychmiast ogień ustał. Wkrótce przybył Jenerał Francuski, który w imieniu Marszałków też kapitulacyą podpisał, obowiązuiąc się w dniu 31 Marca o godzinie 7mey zrana oddać woyskom Sprzymierzonym Stolicę Francyi. Tegoż dnia o godzinie 3 zrana przybyła Deputacya z Prefekta Departamentu i Merów złożona, a dnia 31go Monarchowie Sprzymierzeni na czele woysk swoich weszli do Paryża. (dalsze opisy iuż wiadome)

(*Oestr. Beob.*)

FRANCYA.

Ciało Prawodawcze

Sessya 3go Kwietnia

Ciało Prawodawcze na mocy wezwania Rządu Tymczasowego zgromadziło się w Sali zwyczayney Pałacu swoich posiedzeń; Wice Prezydent, P. *Felix Faulcon* zaiął krzesło Prezydenta; Sekretarze PP. *Bois-Savary*, *Laborde i Faure*.

Prezydent czyta wyrok Rządu tymczasowego pod dniem 2gim Kwietnia stanowiący złożenie z Tronu Napoleona Bonapartego i uwalniaiący Francuzów od wszelkich cywilnych i woiennych obowiązków, i od wszelkiego ku niemu posłuszeństwa.

Ciało Prawodawcze na Sessyi bez świadków naradziwszy się w zwyczayney formie względem tego ważnego przedmiotu, zamieniło Sessyą taiemną na Publiczną, i przeczytało następną ustawę.

Zważaiąc wyrok 2go Kwietnia, przez który Senat Napoleona Bonapartego i Jego Familią z Tronu

składa, i Francuzów od wszelkich cywilnych i woiennych obowiązków, tudzież od wszelkiego ku niemu posłuszeństwa uwalnia;

Zważaiąc wyrok Rządu Tymczasowego, przez który Ciało Prawodawcze iest wezwane, aby do tych tak ważnych środków ze strony swoiey przystąpiło;

Zważaiąc, że Napoleon Bonaparte umowę konstytucyiną złomał;

Ciało Prawodawcze oświadcza, że przystępuiąc do wyroku Senatu, Napoleona Bonapartego i Członków Jego Familii od Tronu na zawsze wyłącza.

Ustawa teraznieysza ma bydź przez poselstwo Rządowi Tymczasowemu i Senatowi udzielona.

Podpisy. Felix Faulcon Prezydent, Chauvin de bois Savary, Laborde, i Faure Sekrétarze; Aubert, Barret, Botta Bouteland, Bruys-Charly, Caze de la Bove, Chatlan, Chappuis, Charles Duhud, Chatenay Lanty, Cherrier, Chirre, Clausel de Coussergues, Clement, Colchon, Damassy, Dampmartin, Dauzat, Delatre, Duchesne de Gillevoisin, Dorbach Chandy de Rochetaillée, Emerin David, Emery, E tournel, de Falaiseau, Finot, Flaugergues, Fornier de St. Lary, de Fougerais, Gallois, Garnier, Geoffroy, Gerolt, de Girardin, Goulard, Gourlay, de Grote, Griucau, Jacobi, Janod, Jaubert, Lajard de la Seine, Lefevre Gineau, Delosne, Harrel, Louvet, Metz, Moreau, Morellet, Pemartin, Perose, Peterson, Petit de Beauverger, Petit du Cher, Putet Dirdatti, Poggi, Poifere de Cere, de Prunelle, Ragon Gillet, Raynouard, Rigaud de L' Isle, Riviere, Rossee, Baron Septenville, Sylvestre de Sacy, Sturz, Thiry, Travaligni, Van Recum, Vigneron, Villiers, de Waldner Freudenstein.

Ustawa ta wydrukowana i w 6ciu Exemplarzach każdemu z Członków ma bydź udzielona.

Według inney ustawy na témże posiedzeniu Deputowani Ciała Prawodawczego postanowili w całém gronie udać się do Nayiaśnieyszego Cesarza Rossyyskiego i Króla Pruskiego dla oświadczenia tym Monarchom głębokiego poszanowania.

Trybunał Kassacyiny.

Do Rządu Tymczasowego

Łaskawi Panowie!

Pośpieszamy zapewnić was o uszanowaniu i posłuszeństwie naszey Magistratury.

Dzięki Senatowi, że on powierzyć chciał stér Rządów mężom przez swoie zasługi i talenta znakomitym.

Dzięki temuż, iż on obaliwszy budowę despotyzmu wezwał was, abyście na iego ruinach wznieśli nową konstytucyą, którąby przez równowagę ograniczała władzę, Europie powróciła pokóy, a Francyi nakoniec zapewniła użycie nayświętszych praw Towarzystwa, iakiém iest bezpieczeństwo osób i własności.

Obyśmy tę Konstytucyą, która ma tylu nieszczęściom położyć koniec, i tyle łez osuszyć, jak nayprędzey posiadać mogli! Oby po 20toletnich nawałnościach i przewrótach Francya mogła używać pokoiu, pod cieniem swoiego dawnego i szanownego berła, które nią przez ośm wiekow z taką chwałą rządziło!

Łaskawi Panowie! przystępuiemy do tych wielkich środkow dla dobra powszechnego przedsięwziętych, które Senat na swoich pamiętnych posiedzeniach 1go i 2go Kwjet: za zgodne osądził; były one wyrazem życzenia wszystkich Francuzów.

Paryż w Pałacu Sprawiedliwości. 3go Kwietnia 1814.

Podpisy. Barris Prezydent, Giraud Duplessis, Jeneralny Adwokat, Chevalier Bonchau, Cassaignes, Basire, Borel, Oudart, Chevalier Vasse de St. Quen, Pajon, Jourde, Jener. Adwokat; Minier, Liborel, Lecoutour, Jeneralny Adwokat; Busschop, Andier Massillon, Liger de Verdigny, Chasse, Dutoiq, Rataud, Babille, Valler, Gaudon, Verges, Baron Boton de Castellamonte, Carnot, Pons, Jener. Adwokat; Lombard, de Avemann, Zangiacomi, Genevois, Boyer, Bailly, Chabot de l' Allier, Le fessier de Grandprey, Rousseau, Schwend de St. Etienne, Cauchard, de la Coste, Van Toulon.

J. B. Jalbert. Pisarz.

Senator Sieyes przez niezdrowie dotąd wstrzymany, przysłał na pismie swoie przystąpienie do wszystkich ustaw Senatu. Toż samo uczynił Senator Hrabia Dedelay d'Agier.

Członkowie Trybunału Kassacyynego, Merlin Jeneralny Prokurator, Jean de Bry, Recevens, Coffinhal, Benvenutti, Brillat-Savarin, Poriquet-Sieyes, Lasagny, Lafandade, Aumont, późno o wczorayszém zgromadzeniu uwiadomieni, donieśli, iż do wyrokow Trybunału Kassacyynego zupełnie przystępuią.

Administracya Pocztowa.

Donosi się Publiczności, że niezmierne mnóstwo listow, które więcey jak od lat 3ch w tuteyszym składzie Administracyi Pocztowey zatrzymane były, równie z Anglii, jak z innych obcych kraiow do tego kraiu adressowanych, wszystkie teraz wydawane i expedyowane będą. *Paryż dnia 4go Kwietnia* — Jeneralny Dyrektor Pocz: *Bourienne.* (*Oestr. Beob.*)

Monitor urzędowa (jak wiadomo) Gazeta Francuska względem negocyacyi i wypadkow, które, po zaięciu *Paryża* przez Sprzymierzonych, nastąpiły, zawiera następne wiadomości:

Na odezwę Feldm. Xięcia *Schwarzenberga* do Marszałka *Marmonta* 3go Kwiet: z przyłączeniem mu wyrokow Rządu Francuskiego posłaną, ażeby on, dla uniknienia dalszego krwi rozlewu, chciał się oświadczyć za sprawą oyczyzny, Marszałek *Marmont* dał następuiącą odpowiedź:

„List twóy, Mospanie Feldmarszałku, i przyłączone wyroki Senatu doszły rąk moich. Opinia publiczna moiego narodu była zawsze dla mnie prawem postępowania. Ponieważ Senat przez swoie wyroki woysko i lud od przysięgi Napoleonowi wykonaney uwolnił, przeto gotow jestem dla oszczędzenia dalszego krwi rozlewu, i odwracając wybuchnienie woyny domowey, wraz z korpusem pod memi rozkazami będącym, oddzielić się od woyska Napoleona, jeżeli W. Pan, Mospanie Feldmarszałku, przyłączone tu na pismie warunki konwencyi stwierdzisz, i swoim podpisem upoważnisz.

Art. I. Ja Karol Xiąże *Schwarzenberg* Feldmarszałek i naczelny wódz armii Sprzymierzonych, zapewniam wszystkim woyskom Francuskim, które w skutku wyroku Senatu w dniu 2gim Kwiet. zapadłego, chorągwie Napoleona opuścić zechcą, wolne odeyście do Normandyi: zatrzymaią oni swoią broń, bagaże i ammunicyą, i ze strony woysk Sprzymierzonych wszelkie honory czynione im bydź maią. —

Art. 2. Gdyby w skutku tego ustępu, los woyny zrządził, iżby Napoleón Bonaparte osobiście dostał się w niewolą woyskom Sprzymierzonym, tedy powinno mu bydź życie i pobyt w pewném ograniczoném mieyscu przez Mocarstwa Sprzymierzone i Rząd Francuski nienaruszenie zapewnione.

Te warunki podpisał Feldmarszałek Xiąże *Schwarzenberg* i w dniu 4tym Kwiet. posłał je do Marszałka *Marmonta* Xięcia *Raguzy* przyłaczaiąc do tego list, w którym Marszałkowi i Narodowi Francuskiemu winszuie takiey jednomyślności zamiarów i razem oddaie sprawiedliwość tym szlachetnym uczuciom, które skłoniły Marszałka do tey szczególney troskliwości o życie i los Napoleona.

Marszałek *Marmont* doniosł korpusowi swoiemu o nastąpioney przemianie w położeniu rzeczy przez następny rozkaz dzienny.

„Żołnierze! od trzech miesięcy walczyliście bez przerwy i z chwałą. Niebespieczeństwa, trudy, niedostatki i cierpienia wszelkiego rodzaiu, wszystko to ponieśliście z przywiązania do oyczyzny. Oyczyzna przez moie usta składa wam dzięki. Lecz teraz, żołnierze, przyszedł moment, w którym woyna nie ma

żadnego celu, i w którym nic przez nią osiągnąć się nie może. Teraz więc z trudow przeydziecie do odetchnienia. Jako żołnierze należycie do oyczyzny, i opinia publiczna powinna bydź prawidłem waszém. Ta mi rozkazuie, abym waszey drogiey krwi nie poświęcał bez celu, ale ją oszczędzał dopóty, dopóki głos oyczyzny i powszechne dobro nanowo jey wymagać od was nie będą. Przez moie staranie umieszczeni na wygodnych kwaterach, zapomnicie wkrótce poniesionych przez was trudow."

Po ogłoszeniu tego rozkazu korpus *Marmonta* z 12,000 ludzi jeszcze złożony, z zupełną bronią i działami dnia 5go Kwietnia przeciągał w pośród woysk Sprzymierzonych, które mu oddawały powinne honory, i udał się do *Wersalu*.

Jenerał *Lucotte* z jedną dywizyą woyska Francuskiego stał w *Corbeil*. Ten dnia 5go Kwiet: po południu o godzinie 3, wydał do swego korpusu następną odezwę: "Współtowarzyszę broni! Napoleon kazał oświadczyć woysku, iż ponieważ jego osoba jest uważana jako jedyna zawada do pokoiu, gotow jest wyrzec się tronu pod warunkiem, aby syn jego i Cesarzowa Regentka objęły na jego mieyscu tę władzę, którą mu narod był powierzył. Naywyższe władze Stanu, które teraz reprezentuią narod Francuski, maią się oświadczyć względem tey propozycyi Napoleona, i Mocarstwa Sprzymierzone przyrzekły im zostawić niczém nie ścieśnioną wolność czynienia według ich własnego przekonania. Dopóki to wielkie zapytanie rozstrzygnioném nie będzie, pomiędzy woyskami Francuskiemi i woyskami Mocarstw Sprzymierzonych stanął rozeym. Zachowuiąc zatém nayściśley jego przepisy, mamy spokoynie oczekiwać ostatecznego wyroku, który o losie Francyi stanowić będzie. Przeszłey nocy całe korpusy opuściły wyznaczone sobie stanowiska. Nie chcę ja naśladować tego przykładu, i niewzruszony na swém mieyscu pozostanę. Służyliśmy zawsze wiernie oyczyznie, tey samey wierności damy dowody ku temu Rządowi, który oyczyzna za prawny uzna. Żołnierz winien jest tylko posłuszeństwo, a ludzie, którzy tak postępuią, jak honor i wiara wymaga, od każdego i w każdym rzeczy obrócie mogą bydź pewni szacunku. Powierzona zatym rozkazom moim dywizya powinna święcie zachowywać prawa rozeymu, i nie wątpię, że moi towarzysze broni będą się powodować temu, czego dobry Francuz i ich Jenerał od nich wymaga.

Podpisano: Jenerał *Lucotte*.

Względem traktowania z Napoleonem o wyrzeczenie się tronu Monitor mówi: "Jak tylko Nayiaśnieyszy Cesarz Alexander dowiedział się o wyrokach Francuskiego Senatu i mianowaniu tymczasowego Rządu, tak zaraz ten Monarcha przez Xięcia *Wicencyi*, w imieniu swoiém i innych Mocarstw Sprzymierzonych Napoleonowi Bonapartemu oświadczyć kazał, iż on dla siebie i dla swoiey Familii może sobie obrać mieysce przyszłego pobytu i żądać pewnych na utrzymanie dochodow. Wysocy Sprzymierzeńcy dla tego nayszczególniey chwycili się tego środka, ażeby położyć natychmiast koniec dalszemu krwi rozlewowi, i w tém przekonaniu, że jak tylko Napoleon na tę propozycyą przystanie, pokoy powszechny i przywrócenie wewnętrzney spokoyności we Francyi, we 24 godzinach ugruntowany bydź może. — Lecz, taż gazeta *Monitor*, względem dalszego biegu negocyacyi, bliższą podaie wiadomość, umieszczaiąc następny list Marszałka *Neya* do Xięcia Benewentu.

"*Monseigneur*! Przybyłem wczoray w towarzystwie Xięcia Tarentu i Xięcia Wicencyi do *Paryża*, abym jako Pełnomocny C. Napoleona traktował o interessa jego Familii u Nayiaśnieyszego Cesarza Alexandra. Lecz gdy negocyacye, które pomyślny skutek obiecywać się zdawały, nagle przez nieprzewidziany wypadek zerwane były; nie mogłem przed sobą ukrywać, że domowa woyna nieuchronnie wyniknąćby musiała, gdyby wszyscy Francuzi nie oświadczyli się natychmiast za rządem swoich dawnieyszych Królów. W tém przekonaniu powróciłem do Napoleona, aby mu dadź poznać, że narod cały tego żąda.

"Napoleon musiał sam przyznać, że on w samey rzeczy jest tym, który Francyą w ten stan krytyczny pogrążył, i że nie było w jego mocy narod z tego położenia wyprowadzić. Zdał się więc poddawać swemu losowi i bydź skłonionym do bezwarunkowey abdykacyi. Jutro zapewne odda mi z podpisem własnym ten akt abdykacyi, a z nim udam się niezwłócznie do Waszey Xiążęcey Mości. Pełen uszanowania &c. Marszałek *Ney*.

Fontainebleau dnia 5go Kwietnia o pół do dwónastey w nocy.

Proiekt do nowey Konstytucyi wygotowany przez Kommissyą Tymczasowego Rządu podany został Senatowi, i po jego dwókrotném w tém zgromadzeniu przeczytaniu, odesłany do rozstrząśnienia wyznaczoney Komissyi, która Senatowi swoie zdanie w tym względzie otworzyć miała. To nastąpiło dnia 5go Kwietnia wieczorem o godzinie 8mey. Po nieiakich roztrząsaniach, które przez pewny czas trwały, na koniec proiekt Konstytucyi został iednomyślnie przyięty. Mocą tego *Ludwik Stanisław Xawery*, stosownie do życzenia Narodu Francuskiego, staie na iego czele, i jego Familia, jest powołana, aby według zasad Konstytucyi zarówno dla ludu jako dla panuiącego zbawiennych, narodem Francuskim władała.

Hrabia *Nesselrode* w dniu 6 Kwietnia wydał następuiące obwieszczenie: "Nayiaśnieyszy Cesarz Rossyyski, Pan móy, odbiera codziennie mnóstwo prozb i przedstawień tyczących się interessow prywatnych. Im sprawiedliwsza jest ta ufność, którą lud Francuski dla Jego Cesarskiey Mości tym sposobem okazuie, tym bardziey w naywyższém Jego imieniu powinienem oświadczyć, że Jego Cesarska Mość w czasie przebywania swego we Francyi, maiąc jedynie na uwadze przywrócenie pokoiu i powszechney pomyślności w Europie, postanowił dla siebie prawidłem nie mieszać się bynaymniey, ani żadnego nie mieć wpływu do tego, co się wypełnienia praw i przepisow Rządowych tycze. We wszystkich więc podobnych przedmiotach każdy powinien się udawać do Władz i urzędów kraiowych.

Gazety Berlińskie podawszy te wiadomości z Monitora, jako urzędowe, umieszczaią daley doniesienia z innych Gazet Francuskich do dnia 6 Kwietnia dochodzących.

Dway Marszałkowie *Ney* i *Macdonald*, oraz *Caulincourt*, przybyli do Paryża d. 4go z *Fontainebleau* i otrzymali audyencyą u Nayiaśnieyszego Cesarza Rossyyskiego. Przynieśli oni zrzeczenie się tronu przez Bonapartego na rzecz jego Syna: ale negocya ta skutku nie miała. Traktuiący mieli potém długą konferencyą z Xięciem Benewentu i z członkami Tymczasowego Rządu, ale ich propozycye odrzucone zostały. Rząd Tymczasowy, wchodząc w mysl Mocarstw Sprzymierzonych, ofiarował Bonapartemu schronienie na wyspie *Elbie*, (*) tudzież sześć milionow frankow rocznie dla niego i dla jego familii. Przybyły tu dnia dzisieyszego goniec oddał Nayiaśnieyszemu Cesarzowi Rossyyskiemu pismo Napoleona, które zawiera jego bezwarunkowe zrzeczenie się korony. Przyymuie on ofiarowane mieszkanie na wyspie *Elbie* i sześć milionow frankow do życia. —

Gazeta Francuska (*Gasette de France*) donosi, że Marszałkowie *Macdonald*, *Ney* i *Oudinot*, w zamku *Fontainebleau*, udawszy się do pokoiu Bonapartego, ukazali mu akt jego złożenia z tronu. Z początku oburzył się na to popędliwie, lecz wkrótce zdawał się poddawać swemu losowi. Dnia 5go odpra-

---

(*) Górzysta wyspa *Elba* na brzegach Toskanii, sławna szczególniey przez swoie starożytne i bogate rękodzielnie żelazne, należała dawniey w połowie do Toskanii, w połowie do Napolu. Znayduie się na niey mocna twierdza Porto-Ferrajo.

wił jeszcze rewią, ale na niey okazywał się bardzo upadłym w odwadze. Po rewii dał rozkaz Marszałkom aby woyska postępowały na przód, i że pragnie raz jeszcze doświadczyć losu woyny; lecz Marszałkowie i wszyscy Jenerałowie jednomyślnie oświadczyli, iż woyny domowey zaczynać nie będą. Po takim rzeczy obrócie nastąpiło zawieszenie broni. Zołnierze nawet, którzy mimo wszelkich usilności Napoleona, powzięli jednak wiadomość o tém co zaszło w *Paryżu*, nie okazali żadney skłonności walczyć za sprawę Bonapartego, i wczoray już ledwo około niego zostało 8000 ludzi.

Osnowa nowey Konstytucyi nie jest jeszcze ogłoszona, twierdzą jednak, że Ciało Prawodawcze z dwóch Izb składać się będzie. W pierwszey zasiadać będą Parowie mianowani przez Króla, którzy żadney pensyi odbierać nie maią. Teraznieysi członkowie Senatu należą do tey Izby, i zatrzymaią do śmierci terazznieysze swoie dochody. Izba druga składać się będzie z właścicielów wszystkich stanów, a członkowie równie żadney pensyi odbierać nie maią.

Wkrótce będziemy mieli szczęście, (*mówi też Gazeta Francuska*) oglądania naszego prawego Króla. Król Francuski ma już bydź w *Mons*. Brat jego Hrabia *Artezyi*, jak słychać, z korpusem woysk Francuskich, jest w drodze z *Nancy* do *Paryża*. Nieustannie przybywaią żołnierze i officerowie z obozu Bonapartego przypiąwszy białe kokardy. — Rząd wezwał Radzców Stanu, aby rozpoczęli zwyczayne swoie zatrudnienia. Podczas nieobecności Xięcia Arcy Kanclerza *Cambaceres*, Xiąże Wielki Podskarbi *le Brun* prezydować będzie w Radzie Stanu. Wczoray zaczęła się już opłata dochodow i pensyi.

Cały *Paryż* zadrżał powziąwszy wiadomość, że Bonaparte dnia 30 Marca wydał był rozkaz wysadzenia na powietrze Magazynu prochowego w *Grenelle*, pod samym *Paryżem*. Było w nim 240 centnarow prochu, pięć milionow karabinowych, 25,000 działowych, 3000 haubicznych ładunkow, i wielka ilość ogniow sztucznych. Kto sobie przypomina, jak straszliwy skutek w roku 1794 sprawiło wybuchnienie ośmiu tylko centnarów prochu w *Grenelle*, ten łatwo sobie wystawi, jaką klęską zagrażało spalenie sto razy większey ilości prochow. Większa część stolicy byłaby pogrzebiona w zwaliskach. Zamiar ten jest tak barbarzyńskim i nieludzkim, iż wielu powątpiwać chciało o prawdzie nowiny. Ale Major *Lescourt*, który miał dozor nad tym składem prochu, i którego N a y i a ś n i e y s z y C e s a r z A l e x a n d e r za przysługę ludzkości w tym razie uczynioną, orderem udarował, stwierdził ją listem swoim do Redaktora Gazety *Journal de l' Empire*.

Wieczorem dnia 30go Marca był on zatrudnionym na polu marsowym dostarczeniem koni do przewozu artylleryi, kiedy o godzinie 9tey nieznaiomy Półkownik przybył na koniu, i żądał mówić z Dyrektorem artylleryi. *Lescourt* zbliżył się, a tamten go zapytał: „Magazyn prochu w *Grenelle*, czy iuż iest wypróżniony? — Nie — była odpowiedź — Nie może nawet tak prędko bydź wypróżnionym, ponieważ nam czasu i koni brakuie. — Jeśli tak, tedy natychmiast na powietrze wysadzonym bydź powinien; inaczey będziesz za to odpowiedzialnym. — Po chwili namyślenia się, i z obawy aby nieznaiomy nie dał komu innemu podobnego rozkazu, odpowiedział *Lescourt*, zmyślaiąc pozorną spokoyność, iż będzie posłusznym, i niezwłócznie tém się zatrudni. Rozkaz ten nie mógł przychodzić z Biura artylleryi, ponieważ *Lescourt* znał tam wszystkich Oficerów, a Minister woyny i dywizyiny naczelnik artylleryi iuż byli opuścili *Paryż*. — Gazeta Francuska mianuie tego nieznaiomego *Girardin*.

Wyrokiem Rządu tymczasowego postanowiono, aby wszystkie herby, orły i znaki Napoleona, tudzież iego publiczne pomniki z mieysc swoich zdięte były, dla uniknienia iednak nieporządku ostrzeżono, aby ta ustawa przez samych Urzędników Pollicyi wykonana była. Aby od zagniewania ludu, ocalić wielką statuę Bonapartego, iako szacowne dzieło sztuki, Policya Paryska musiała ogłosić, iż ten posąg iest pod opieką N a y i a ś n i e y s z e g o C e s a r z a A l e x a n d r a, że go niszczyć nie wolno, lecz że zdięty z Placu *Vendome*, ustąpi mieysca swoiego posągowi *Bogini Pokoiu*. — Innym wyrokiem zabroniono w pismach rzucać czernideł na osoby rządu przeszłego, albowiem podobne środki, iakich ten Rząd niegdyś używał, uniżałyby teraz Szlachetność Francuskiego narodu.

WIADOMOSCI ROZMAITE.

— *Berlin* 19go *Kwietnia n. s.* Rozkazy Rządu Francuskiego względem ustąpienia woysk Francuskich z *Magdeburga i Hamburga*, doszły Jenerałów dowodzących korpusami oblegaiącemi te twierdze, którzy ie natychmiast Gubernatorom mieysc wspomnionych wręczyć rozkazali. Te obiedwie twierdze maią bydź we 24 godzinach po odebraniu rozkazów Sprzymierzonym oddane, w przeciwnym zaś przypadku Gubernatorowie Francuscy tracą swoie maiątki we Francyi, i iako buntownicy traktowani będą.

— Dnia 8go Kwietnia, J. K. W. Xiąże Szwedzki z osobami do swoiéy głowéy Kwatery należącemi wyiechał z *Leodium* do *Bruxelii*, gdzie przed kilką dniami wymaszerowało także woysko Szwedzkie. Twierdzą powszechnie, że ten Xiąże z *Bruxelii* uda się do *Paryża*.

— Dnia 30go Marca 1813. Bonaparte w iednym ze swoich Biulletynów oświadczył, iż gdyby Rossyanie byli na wzgórkach *Monmartre*, ani iedney wsi, z tak nazwanego naówczas Państwa Francuskiego, nie odstąpi — Dnia 30go Marca 1814go woyska Rossyyskie i Sprzymierzone opanowały i stanęły na wzgórkach *Montmartre*.

— *Chateaubriant* wydał iuż xiążkę pod tytułem *Bonaparte i Burbonowie*. Jest to porównanie, które nie iest na korzyść pierwszego, zwłaszcza co się tycze osobistéy odwagi: Autor utrzymuie także, że ani obyczaie, ani charakter Bonapartego nie były Francuskie. — *Lacretelle*, znaiomy z dzieł historycznych, umieścił w pismach Francuskich, w tymże duchu, rys charakteru i osobistych skłonności Bonapartego, w mocnych i bardzo uderzaiących kolorach.

— Gazety Wiedeńskie donoszą pod artykułem z *Genewy*, iż tam w początkach Kwietnia odebrano wiadomość, że miasto *Marselia* zaięte zostało przez Anglików, i że port tamteyszy równie iak port miasta Bordeaux wolnemi ogłoszone.

— Miasto *Grenoble*, według tychże doniesień, przez woyska Austryackie osadzone zostało.

— W Szwaycaryi różniące się dotąd Kantony *Schwitz*, *Unterwalden*, *Bern* i *Solothurn*, przysłały nakoniec do *Zurychu* swoich Deputowanych: Deputowani z *Freyburga* byli co moment spodziewani, a tak po długich sporach otworzy się Seym 19tu Kantonów.

— W *Londynie* odebrano depesze Lorda *Wellingtona* z *Tarbes* dnia 20go Marca datowane. *Soult* cofnął się ku *Tuluzie*, zaiął był 20go Marca pozycyą pod *Tarbes*, lecz znowu z tey przez L. *Wellingtona* ze znaczną stratą wyparty został.

— Gazety Madrytskie pod 10tym Marca donoszą, że Stany dnia 4go miały wiadomość, iż Król *Ferdynand* VII. iuż był w drodze do *Hiszpanii*, i nie daleko nawet *Katalonii* granic.

— Cała Gaskonia i przyległe Prowincye iest otwarcie za Burbonami. Wieśniacy wszędzie wołaią — *Niechcemy pokoiu z Bonapartym*, *niech żyią Burbonowie!* Miasto *Pau* wysłało deputacyą do Xięcia d' *Angouleme*, prosząc go, aby chciał mieszkać w czasie pobytu w tém mieście, w dawnym Pałacu *Henryka* IV.

— Donoszą z *Wrocławia*, że twierdza *Glogowa* dnia 15go Kwietnia n. s. woyskom Pruskim oddana bydź miała.

— Jeszcze dnia 22go Marca przechodził przez miasto *Bremen* pierwszy oddział korpusu posiłkowego Duńskiego pod wodzą Jenerała *Schulenburga*.

Dozwala się drukować — Z. Niemczewski Członek Komitetu Cenzury. W Drukarni Dyecezalney u XX. Missyonarzow.

DODATEK NADZWYCZAYNY do Nru 32go

— Gazeta *Dostrzegacz Austryacki* datowana w Wiedniu dnia 21go Kwietnia n. s. zawiera, co następnie:

Wyiątek z Monitora i innych Gazet Francuskich.

Abdykacya C. Napoleona.

„ Ponieważ Mocarstwa Sprzymierżone oświadczyły, że C. Napoleon iest iedyną przeszkodą do „ przywrócenia pokoju Europie, tedy C. Napoleon „ wierny swoiéy przysiędze oświadcza, że on swoiém i swoich Następców imieniem czyni uroczyste „ zrzeczenie się tronu Francyi i Włoch, i gotów iest „ każdą osobistą ofiarę, nawet życie poświęcić dla „ interesu Francyi.

Dano w Pałacu Fontainebleau dnia 11go Kwietnia 1814.

Podpis. *Napoleon*

Za zgodność Kopii.

Podpis. Dupont (de Nemours)

Sekretarz Rządu tymczasowego.

Gazeta Uprzywileiowana Wiedeńska, pod 21m Kwietnia umieściwszy ten Akt abdykacyi przydaie, pod napisem: *Wiadomości Urzędowe z Paryża*; — że podług zawartey umowy Napoleon odiedzie wkrótce na Wyspę *Elbę*, gdzie iemu i Członkom iego Familii pewna pensya do życia wypłacana będzie: że Jenerał Hrabia *Szuwałcw*, Baron *Köller*, i Lord *Burghers* towarzyszyć mu będą w téy podróży, że poiedzie przez *Auxerre*, *Autun*, *Lugdun*, *Grenoble* do iednego z portów południowych pod woiennemi eskortami — że Cesarzowa Marya Ludwika otrzyma Xięstwa *Parmy*, *Placencyi*, i *Gwastalli*, na własność, i spadkiem na Jéy Syna, że się znaydowała do dnia 11go w *Orleanie*, że tegoż dnia przybył tam Xiąże *Paweł Esterhazy*, wzywaiąc ją imieniem Cesarza jéy Oyca, (który 15go był spodziewany w Paryżu) aby do *Rambouillet* przybyła, gdzie w rzeczy samey w pożądaném zdrowiu stanęła dnia 12go Kwietnia.